

המתוות

הפזיו ביותר בתולדות התעופה הישראלית — מכון הבדק בלוד. מטוס הסטרטוקורז נרכש בשנה האחרונה בארצות-הברית כחלק

מהחזרת חובות של חברת תעופה אמריקאית שפשטה את הרגל והיתה חייבת למי כון הבדק סכום דולרים ניכר. אנשי הבדק, המחפשים תמיד עבודה, מיהרו לרכוש את המטוס, החלו לשקוד על התקנתו.

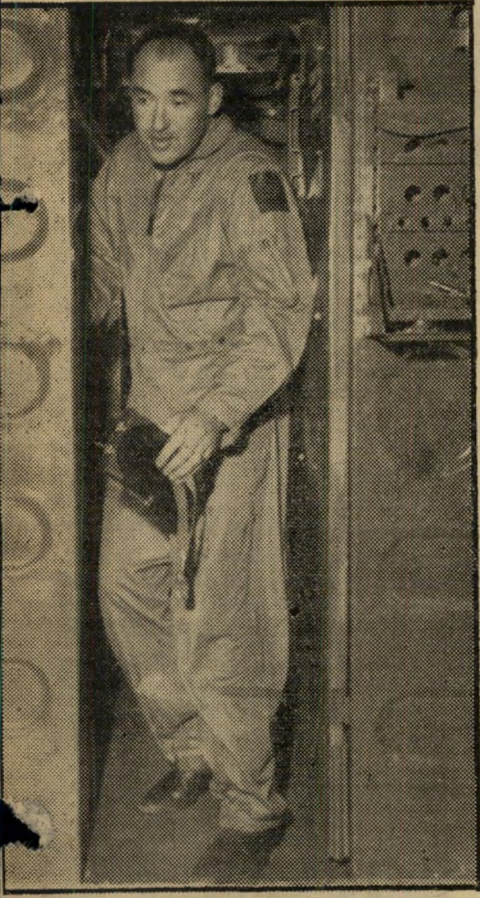
מנהלי משרד הבטחון, שראו עד כמה יכול מטוס מסוג זה להעסיק את מוסכי הבדק הרעבים לעבודה, ילדו רעיון חדש: הקמת וברדה שתעסוק בהובלות אחירות עבור גורמי מים ממשלתיים.

הוגו מרום, טייס הניסויים הראשי של החברה, נבחר להטיס את המטוס הכבד מארצות-הברית לישראל.

הרשלנות שגילתה את חוסר האחריות של מכון הבדק — שהיה עלול לעלות בחייהם של 27 גברים, נשים וילדים — היתה: כי בתא הטיס לא היה בכלל נחם מוסמך.

★ ★ ★

בחינה לכל טייס
עד העובדה הזאת ניסו לחפות הש"ב בוע כל הגורמים. אי אפשר היה להשיג, למעשה, שום ידיעה מוסמכת מכל גורם ממשלתי שהוא על ענייני תעופה יסודיים. על השאלה העובדתית הפשוטה: האם היה

הוגו מרום, בפתח תא הטיס של מטוס הסטרטוקורז. סיכנו הטייס את חיי נוסעיו.

מישחק בחיי נשים וילדים -

קלות = דעת הגובלת עם

רשלנות כושעת - זוהי דרך

בעולתו של מכון הבדק, אשר

שאטון פרס מבטיח לו

חסיונות מכני ביקורת ציבורית

מטוס מספר 4X-F-01 טס כבר כ־ שלושים עשרה שעות מעל לאוקיינוס ה־אטלנטי. עשרים ושבעה נוסעי המטוס שוחחו ביניהם, קראו עיתונים ושחקו עם ארבעת הילדים הקטנים שהיו בין הנוסעים. הם היו מאושרים. כל אחד מהם הצליח לחסוך אלף ויש מאות לירות — דמי כרטיס טיסה מניו־יורק לישראל. איש מהם לא ידע מה מתרחש אותה שעה בתא הטיס.

לפתע הציץ אחד הילדים באשנב הקטן, הקבוע בדופן המטוס: „אמא, תראי, קרא, „רואים את היס?"

נעמי רובין, צעירה ישראלית שחזרה מ־חופשה חצי־שנתית בארצות־הברית, הביטה ונוצקה בבהלה: „מה הולך פה?" המטוס היה בסך הכל כמאתיים מטרים מעל לפני הים. כל הנוסעים נצמדו לחלונות והשתתקו. מעל לרשת המנועים נשמע לפתע ברמקול הפנימי קולו של טייס המטוס, הוגו מרום: „אני רוצה להודיע לנוסעים!"

דיע וחזר, „אני רוצה להודיע לנוסעים!" כעבור זקנת ספורות היה ברור כולם שאירעה תקלה חמורה. הדלק אול והמטוס עומד לנחות נמית־אונס על הים. אחד מאנשי הצוות יצא מתא הטיס והחל להסביר לנוסעים כיצד להשתמש בסירות הצלה וחגורות הצלה הצהובות. איש לא דיבר. בדומיית חרדה הקישבו כולם להוראות, היכו לרגע בו ינחת המטוס על פני הים, הרגע בו עלולים הם לשלם את המחיר היקר ביותר תמורת הנסיעה הזולה.

המטוס הנמך והתקרב יותר ויותר אל פני המים. האנשים הביטו בחלחלה אל הגלים המתקרבים, כשארבע הנשים במ־טוס נצמדו אל הילדים שטטו אתן. לפתע הרים אחד הנוסעים, אורח אמריקאי, את ראשו והביט מבעד לחלון: „אדמה! אדמה!"

הרעידה הקריאה את הנוסעים ואנשי הצוות. ברגע האחרון היפנה הטייס את חרטום המטוס למעלה, הוביל אותו אל היבשה המתקרבת. הוא שיגר קריאות ס־א־א־ס־דחופות לשדה־התעופה הקרוב של בורדו, ביקש הנחותו למסלול הנחיתה, אליו קיחה להגיע בשארית הדלק שנותרה לו בצינורות. כשריחף המטוס מעל המסלול כבר היו שניים ממנועיו כבויים. שני האחרים כבו כשנגעו הגלגלים בקרקע, טיסת האימים הגיעה לקיצה, עם טיפת הדלק האחרונה.

★ ★ ★

נגנני החיפוי

ברגע בו נגעו גלגלי מטוס הסטרטוקורז בקרקע שדה־התעופה של בורדו, החלו לפעול גלגלים אחרים — גלגלי ה־השתקה. „הדלק לא הספיק, למרות החישור בים שערכתי, הודיע טייס המטוס, הוגו מרום. עתונאים צרפתיים זרזוים כבר החלו להעלות השערות על נסיון חבלה.

בית־המרעצה כדי להוריד גלגלים, נטל ה־מימשל הצבאי מלאכה בווייה זו על עצמי, טען שהמורים הסיתו את הילדים לבצע את חילול דגלי המדינה. כמו כן התברר, שכל העצורים היו פעילים בהכנת רשימת מורים ערביים עצמאיים — מתנגדי מפא"י — לועידת המורים הכללית.

כעבור שלושה ימים הבטיח המושל ה־צבאי, זלמן מרט, שיטפל בשיחזור המורים הפעילים, „בתנאי שלא יפנו לעורכי־דין קומוניסטיים". את עצורי המשטרה לא הב־טיח איש לשחרר מאשמה.

אך תושבי טירה ביטאו את השקפתם על המעצרים בתמיכתם בהחלטת מועצת הכפר, אשר החליטה להכריז על פרס בן חמש מאות לירות למגלה מבצעם האמיתי של הורדת הגלגלים.

„אין דבר", נאח אחד מזקני הכפר, „אין סכנה שנוכה שאת המטוס — השב־אינו אוהב להסגיר את עצמו!"

נסיעות

מטע המיליונים

„מעולם לא הוציאו כה מעטים סכומים כה גדולים בזמן כה קצר", הפליט אחד מקציני האניה מולדת. פארפראזה זו, כחנה כלפי קבוצה של 550 ישראלים שתוך ביקור של יומיים בקפריסין הוציאו סכום של רבע מיליון ל"י בדולארים. ספק אם איוו שהיא אנית מיליונים הנמצאת בסוור תענוגות סביב העולם, הוציאה איפעם סכום דומה במקום כלשהוא.

550 הישראלים היו רחוקים מלהיות מיל־יונרים. היו אלה פועלים, פקידים, ושאר בני השכבות העממיות שהצטרפו לטיול יום העצמאות המיוחד שאירגנה חברת הנסיעות הישראלית אינטרנציונל. החברה החליטה ליוזם מסורת של טיולי ערב יום־העצמאות, תוך כדי תיגנת החג עצמו בלב ים, אולי מתוך הנחה שרק בדרך זו ניתן להעריך כראוי את משמעותו של החג. היא חכרה את אנית התיירים הישראלית החודשה מול־דת, העמידה לרשות המטיילים את האפשרות לבלות ולטייל במחיר עממי.

אלא שעד מהרה התברר שהמטיילים לקחו ברצינות דחקה את הסיסמא ההי־תולשת של החברה, שקראה: „סע במוולדת לקפריסין השכנה — שם תוכל לרדת ול־בזבו את כספך!"

קילו פירות מלאכותיים. רק זוה האניה מרציף נמל חיפה, החלה הסתערות כללית על החנות הפטורה ממכס של צייס־באניה.

„מה אתה מוכר?"
„מגהצים!"
„תן שלושה!"
„טריוסטור סוני!"
„כמה? תן שניים!"

עד אור הבוקר הוזנבו תורים ארוכים ליד החנות כשתאי האניה מתמלאים בכלי חשמל למיניהם, מטריות, צעצועים ושאר חפצים שאיש לא ידע לשם מה נוצרו. כמות הסגירות הורות שנמכרה באניה ב־אותו לילה היתה גדולה פי שלוש מהכמות שנמכרה בה במשך שתי ההפלגות האחר־ונות.

אולם מה שהתרחש ביומיים הבאים ב־קפריסין עצמה, לא יכלו סוחרי האי לאחל לעצמם גם בחלומם היפה ביותר. כשהאניה העוגנת בממל פאמגוסטה משמשת להם כב־סיס, זינקו הישראלים למחנות הא־י, רוקנו אותן כמעט לחלוטין כשהם תופ־סיים מכל הבא ביד, החל בבדים וכלה ב־צרכי מזון. בין שאר המציאות שנקנו במטבע זר: פרחים מלאכותיים, ביסקוויטים, מטריות ושמות ישראליות מתוצרת תלזה, שאחרי סובסטייה נמכרות בקפריסין ב־מחצית מחירן בארץ.

סופר על אחד שנכנס לקנות סרדיניים בננות וחזר עם מערכת כלי אוכל. „צריך גם צלחת בשביל לאכול את הדג", אמר. אחר ביקש ממכר פירות מלאכותיים: „תן לי קילו בננות מלאכותיות."

אולם גם אחרי שמטענה של האניה גדל בכמה טונות לא נרגעו הנוסעים. בדרך חזרה לחיפה, כמעט והתבטל נשף יום־העצמאות כשהנוסעים העדיפו להסתער שוב על חנות האניה ולהרויקה משיירי הסחורות שעוד נותרו בה. „אשכול רואה שאין מנוס מאינפלציה, או אם אינפלציה שתהיה בקפריסין ולא אצלנו", הסביר אחד הנוסעים את התופעה.

(המשך מעמוד 10)
לאה עוגן, הצהיר כי משה יונגשטיין ניסה לרצוח אותי. תיק החקירה נגד יונגשטיין הושלם ויונגשטיין הואשם על־ידי המשטרה בנסיון לרצח. הומר ההוכחות שבו הועבר על־ידי המשטרה לפרקליטות מחוז תל־אביב.

„ברם, מר בראור הגיע לידי הסכם עם משה יונגשטיין, שאם יעיד נגדי עדות מרשיעה, לא יוגש משפט פלילי נגדו על אשמת נסיון לרצח, וזאת לאחר שפעמיים הונון משה יונגשטיין מבית־הכלא, לפני מתן עדותו נגדי, לפגישות עם מר בראור. ידוע לי וידוע גם למר בראור, כי משה יונגשטיין הינו פושע מועד, שהורשע גם בעדות־שקר בבית־המשפט המחוזי. ידוע לי כי המועצה המשפטית ניהלה חקירה בעניין עורך־דין גרנייר, וכי תוך כדי חקירה זו הודה מר אילן, עורך־דין מפרקליטות מחוז תל־אביב, שתיק על נסיון לרצח לא יוגש נגד משה יונגשטיין. חברי הועדה הודועו מהעובדה שמר בראור הסכים לוותר למשה יונגשטיין על אשמה חמורה כנסיון לרצח, בתמורה לעדות מרשיעה נגדי."

סיים רומק את בקשתו: „אם יועמד יונגשטיין לדין ויוכח כי ניסה לרצוח אותי, אין ספק שכל בית־משפט יוכל להגיע ל־מסקנה, כי אדם המנסה להרוג מישהו — בחזאי לא יירתע גם מהעיד עדות־שקר נגדו, ובפרט כדי להימלט מעונש על מעשה פשעו שלו."

המימשל הצבאי

דגלים בכאר

הדגל אינו סמרטוט על מוט, אלא מכשיר להלכתה המונית, טען בזמנו בנימין זאב הרצל. השבוע התברר שדגל יש גם שימור־שים נוספים, שאפילו הרצל לא חלם עליהם. במבצע בוק מאורגן ומתוכנן היטב על־ידי מנגנון החושך והמימשל הצבאי, הביאי מספר דגלים למצע המוני של כל מתנגדי מפא"י בכפר טירה שבמשולש.

המבצע החל בחצות ליל העצמאות, כאשר בחוצות תל־אביב רקדו המונים. אותה שעה נטעה מכונת משא אלמונית בדרכי העפר של טירה, כשהיא עוצרת מדי פעם ליד בנייני־ציבור מסויימים. עם בוקר הבחין שמש המועצה המקומית כי דגלי המדינה שנתלו על־ידי ביום הקודם — נעלמו. הוא מיהר להזעיק את ראש המועצה. הלה שם לב לעובדה הממוה שהדגלים היסרו רק מעל לאותם בנייני־ציבור שמנהליהם היו ידועים כמתנגדי מפא"י. כך הוסר הדגל מעל בניין המועצה, שראשה התנגד למפא"י, בעוד שבבניין בית־הספר הסמוך, שמנהלו הוא מתומכי מפא"י המועטים במקום, לא הוסר הדגל כלל.

ראש המועצה מיהר לטלפן למשטרה, הזמין אותה לבוא למקום עם גשש. לאחר שהבטיחו לו לבוא כעבור זקנת ספורות, ישב הוא עצמו לשמור על עקבות המכונת הטרקים שנראו היטב בדרך העפר. כעבור שעה טלפן ראש המועצה פעם שניה. כך גם עשה פעם שלישית ורביעית. לאחר ארבע שעות החל לרדת גשם, שטשש לגמרי את העקבות. כרבע שעה אחרי כן הופיעה מכונת המשטרה ללא גשש.

בתו נראתה הניידת בכפר, הופיעה לפתע אן של אחד מאנשי הכפר, לידה ככת חמש, סיפרה ששיחקה ליד הבאר הישנה וראתה בתוכו דגל. כשהורד אחד הילדים לתח־תית הבאר בת 70 המטרים, גילה בתח־תית מספר דגלים קרועים. לאנשי הכפר התמהים סיפרה הילדה שנשלחה על־ידי אביה לשחק ליד הבור המסוכן.

הזקנת תפקידים. רשימת המעצרים היתה מוכנה. עשרים הצעירים, שעל מצע־רם מיהר להודיע קול־ישראל, כאילו חסרה דווקא ידיעה זו לשמחת החג בישראל, טענו שאינם יודעים כלל מה רוצים מהם. אך הרשימה המלאה של המעצרים לא התפרסמה. כי מלבד מעצרי המשטרה, ש־עצרה כמה ילדים שנועדו להעיד כאילו שימפו פעולה עם מורדי הדגלים, ביצע המימשל הצבאי מספר מעצרים פרטיים משלו.

אך כשנדעו לאנשי הכפר שמות העצורים, התברר שבין העצורים אדמיניסטרטיבית על חילול הדגלים היו שלושה מורים ועורך־דין אחד. הוץ מהם נעצרו בצורה זו גם מזכיר מק"ב בכפר ואחד מעוזריו.

כיוון שהמשטרה היתה מתקשה לטעון שעורך־דין קשיש ומכובד טיפס על גג